

COM'ON
EUROPE

WHITE PAPER

on
PARTICIPATORY BUDGETING
FOR YOUTH IN EUROPE

TABLE OF CONTENTS

А. КОНТЕКСТ	4
КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ТАЗИ БЯЛА КНИГА?	5
КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА COM'ON EUROPE?	5
КОНТЕКСТЪТ НА МРЕЖАТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ МЛАДЕЖКИ СТОЛИЦИ	6
Визия, идеология	6
Мисия	7
Цели	7
Б. ОБОСНОВКА	8
ЗАЩО ВЪЗНИКВА ТАЗИ БЯЛА КНИГА?	9
Ролята на младите хора в градското развитие	9
Контекстът на градски програми на теми за младежта: случаят на титлата „Европейска младежка столица“	9
Контекстът на градове в Европа, които създават благоприятна среда за младежите	10
КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА УЧАСТИЕТО ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ?	11
Общо определение	11
История на участието при формиране на бюджети	12
КАКВИ СА ОСНОВНИТЕ РАЗЛИКИ МЕЖДУ УЧАСТИЕТО ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ И МЛАДЕЖКОТО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ?	12
В. ВИЗИЯ И СТОЙНОСТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ЕВРОПА	14
КАКВО Е СТОЙНОСТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ГРАДОВЕ? ...	15
КАКВО Е СТОЙНОСТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЕВРОПА?	15
КАКВО Е СТОЙНОСТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, ЕВРОПЕЙСКАТА ИКОНОМИЧЕСКА ЗОНА И ДЪРЖАВИТЕ ПАРТНЬОРИ?	15
КАКВО Е СТОЙНОСТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА СВЕТА?	16
Г. ПРАКТИКАТА ЗА СЪЗДАВАНЕ И РАЗВИТИЕТО НА МЕХАНИЗМИ ЗА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ	17
ЗАЩО ПРЕДИ ВСИЧКО НА МЕСТНО НИВО?	18
СИНХРОНИЗИРАНЕ НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ СЪС СЪЩЕСТВУВАЩИ СТРАТЕГИЧЕСКИ РАМКИ И ДРУГИ ГРАДСКИ ПРОЦЕСИ	18
КОГА ТРЯБВА ДА СТАРТИРА УЧАСТИЕТО НА МЛАДЕЖИТЕ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ?	19
КОИ СА МЕСТНИТЕ УЧАСТНИЦИ В ПРОЦЕСА НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ? КАКВИ СА ДРУГИТЕ ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ?	19
Три основни участника: финансиращи институции/ донорски организации, инициатори, вземащите решения.	19

Четвърти ключов елемент: механизмът на формирането на бюджети с участието на млади хора	20
Финансиращи източници на процеса на формиране на бюджети с участието на млади хора	20
Инициатори и инициативи, които стават част от процеса на формиране на бюджети с младежко участие	20
Процесът на вземане на решения	21
Географски район	22
Ръководен орган	22
Общината	22
Секторът на младежките неправителствени организации	23
Фасилитатори (или ментори)	23
Медии и социални медии	23
Други катализатори на младежкото участие в процеса на формиране на бюджети	24
УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТНИЯ ЦИКЪЛ В ОБЩИЯ СЛУЧАЙ НА УЧАСТИЕТО ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ И В ТОЗИ НА МЛАДЕЖКОТО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ	24
Подготвителни мерки: създаване на рамката	24
Прилагане на процеса на младежко участие при формиране на бюджети: избор на инициативи	25
Мониторинг на изпълнението на инициативите	26
Правило за равен достъп.	26
Комуникация	27
Решаващи фактори за успех на процеса на младежко участие при формиране на бюджети	27
КАКВИ СА РАЗХОДИТЕ ЗА УЧАСТИЕТО НА МЛАДЕЖИ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ?	29
Кой може да финансира процеса на младежко участие при формиране на бюджети?	29
Какъв е идеалният обем на процеса на младежко участие при формиране на бюджети?	29
Какви други аспекти при управлението на финансите трябва да се вземат предвид?	29
Пряко или непряко финансиране за инициативи?	30
Д. КАКВО ВЪЗДЕЙСТВИЕ МОЖЕ ДА ОКАЖЕ В ЕВРОПА ПРОЦЕСЪТ НА УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ?	31
ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕСТНО НИВО.	32
ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА РЕГИОНАЛНО/НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ	34
ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ЕВРОПЕЙСКО РАВНИЩЕ	35
ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ГЛОБАЛНО РАВНИЩЕ	35
Е. СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ И КОНСУЛТАЦИИ	37

A. КОНТЕКСТ

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ТАЗИ БЯЛА КНИГА?

Бяла книга е авторитетен доклад или ръководство, което накратко информира читателите за сложен въпрос и представя отношението на издаващия орган към него. Целта му е да помогне на читателите да разберат определена тема, да разрешат проблем или да вземат решение.

Бялата книга за младежко участие при формиране на бюджети в Европа е рамков документ, създаден в контекста на инициатива със стратегическо значение, наречена „COM'ON Europe – Европейска платформа за младежко участие при формиране на бюджети“.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА COM'ON EUROPE?

Целта на „COM'ON Europe“ е да създаде отворена рамка за европейските градове относно прилагането на процесите свързани с младежко участие при формиране на бюджети, които са насочени към младите хора не само като създатели и инициатори, но и като такива, които сами вземат решения. Проектът също така цели да създаде платформа за сътрудничество между градовете, които използват или желаят да прилагат подобни процеси в близко бъдеще. Проектът възнамерява да постигне тези цели до юни 2019 г.

ОСНОВНАТА ЦЕЛ на „COM'ON Europe“ е да допринесе за подобряването на гражданското участие на младите хора в местния живот чрез механизми за бюджетиране на местно ниво. Проектът ще помогне за засилване на предприемаческия дух на младите хора, тяхната креативност, свързаност, развитие в гражданската общност. Това ще се случи чрез осигуряване на безопасна среда на планиране и представянето им като неформални групи с малки инициативи, като същевременно се осигурява финансиране от страна на общините или други източници на финансиране и делегиране на решения към местната общност за инициативи, които трябва да бъдат подкрепени чрез този процес.

Специфичните цели са:

- Ц1: да се създаде ясна обща рамка за прилагане на политики, с цел повишаване на гражданското участие на младите хора чрез процеси свързани с младежко участие при формиране на бюджети в градските общности, базирани на теория и практика, която свързва европейските политики с прилагането на такива на местно ниво, като същевременно представи местния опит в европейското пространство (МЕСТНО НИВО-ЕВРОПЕЙСКО НИВО),

Ц2: да се осигури градска среда за участие на младите хора и на публичните органи, която е базирана на доверие, сътрудничество, лесен достъп и с активното участие на гражданското общество (РЕШЕНИЕ, ГЛАСУВАНЕ), да се достигне до младите хора и да им се позволи да развият своята креативност за подобряване на качеството на живот в градовете (ИДЕЯ, ИНИЦИАТИВА),

Ц3: да се даде възможност на други градове да използват подобни практики при процеси на участие и да консолидират сътрудничеството между европейските градове (и особено на градове, включени в Мрежата на Европейските Младежки Столици) относно младежкото участие чрез създаване на Европейска платформа за младежко участие при формиране на бюджети (състояща се от Европейския център за участие на младите хора, Европейския регистър за участие на младите хора и общодостъпни методика и инструментариум) (МРЕЖА, РАМКА).

„COM'ON Europe“ свързва два специфични аспекта: участие на младите хора и участие при формиране на бюджети, като по този начин проектът се превръща в оригинален и уникален. Причината за това е, че той следва принципите на участие при формиране на бюджети (вземане на решения за публични средства), но осигурява двустранна платформа чрез ангажиране на организирани и неорганизирани млади хора, желаещи да се организират, но не чрез съществуващи юридически лица. Това позволява с енергията си младите хора да допринасят за живота на общностите в града.

Всички партньори представляват градове, носители на приза „Европейска младежка столица“, като Турино 2010, Брага 2012, Марибор 2013, Солун 2014, Клуж-Напока 2015, Варна 2017 и Кашкайш 2018. Това са всички понастоящем активни градове в Мрежата на Европейските младежки столици, като всички от тях се намират в държави-членки на Европейския съюз.

„COM'ON Europe“ ще създаде обща теоретична рамка на процесите на участието на млади хора при формиране на бюджети, подкрепена с практически примери от седем европейски града. Тази обща рамка ще включва:

- **Методология:** Бяла книга за младежкото участие при формиране на бюджети;
- **Наръчник** за участието и вземането на решения при формиране на бюджети;
- **Одобрена група от фасилитатори** със специфични компетенции и умения за масово ангажиране на младите хора;
- **Местни планове за действие** за младежко участие при формиране на бюджети в градовете партньори през 2019 г.;
- **Европейска платформа за младежко участие при формиране на бюджети,** чрез рамката за създаване на Европейски център за младежко участие и Европейския регистър на младежко участие.

КОНТЕКСТЪТ НА МРЕЖАТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ МЛАДЕЖКИ СТОЛИЦИ

ВИЗИЯ, ИДЕОЛОГИЯ

Визията на Мрежата на Европейските младежки столици е Европа с градове и метрополни региони, отдадени на младежта и активно включващи младежките политики в местното и регионалното развитие, процесите на участие и вземането на решения.

Визията на мрежата разглежда участието на младите хора, равните възможности за младежта и устойчивостта на младежките структури като движещи сили за средносрочно и дългосрочно градско развитие, с ключов принос за качеството на живот на всички жители на градовете и околните региони.

Визията на мрежата разглежда политиките за младежта и стратегиите за младежта на Европейския съюз, Съвета на Европа и Организацията на обединените нации и има за цел да ги прилага ефективно на местно равнище.

МИСИЯ

Мисията на Мрежата на Европейските младежки столици е да разработи съвместна и устойчива мрежа от европейски градове, които са били определени като Европейски младежки столици от Европейския младежки форум, изграждайки солидарност между членове и партньори и насърчавайки европейските градове да се придържат към визията на мрежата.

ЦЕЛИ

Целите на мрежата са:

- да се даде възможност за базирано на проекти сътрудничество с акцент върху младежта и да се разработят платформи между градовете членове и техни партньори, основани на солидарност в процеса на сътрудничество;
- да се определят устойчиви стандарти, рамки и добри практики в политиките, свързани с младежкото участие на местно ниво и активно гражданство;
- да се даде възможност на европейските градове и регионите около тях да обмислят участието на младите хора, равните възможности за младите хора и устойчивото развитие на младежките структури като стратегически приоритети за тяхното средносрочно и дългосрочно развитие в процеса на постигане на по-добро качество на живот;
- да допринесе за признаването на титлата – „Европейска младежка столица“ на европейско и световно ниво като инструмент за прилагане на европейски политики на местно ниво, за засилване на сътрудничеството между европейските институции и местните органи и като пример за по-нататъшно развитие на младежки политики в други европейски общини.

Б. ОБОСНОВКА

ЗАЩО ВЪЗНИКВА ТАЗИ БЯЛА КНИГА?

Бялата Книга за младежкото участие при формирането на бюджети в Европа се заражда в контекста на няколко фактора, които акцентират върху релевантността ѝ в наши дни. Такива са: ролята на младежите в градското развитие, контекста на тематичните младежки програми на местно равнище и концепцията за европейски градове в подкрепа на младите хора.

РОЛЯТА НА МЛАДИТЕ ХОРА В ГРАДСКОТО РАЗВИТИЕ

Европейските градове са изправени пред постоянни предизвикателства по отношение на тяхното бъдеще и динамиката, наблюдавана сред техните граждани. В последно време, в сравнение с икономическото развитие, гражданите ценят повече качеството на живот в градовете, което включва не само материалното благосъстояние, но и други фактори. Теми като интелигентни градове, зелени градове, замърсяване, чувство за сигурност, модернизиране на регионално и глобално ниво, допълват общото усещане за високо качество на живот сред жителите на градовете. Като специална възрастова категория младите хора реагират и взаимодействат с града по различен начин, а техните нужди се формират непрекъснато също по различен начин, в сравнение с другите възрастови или социални категории.

В допълнение, тази възрастова група е най-бързо адаптиращата се към приложенията на новите технологии. Следователно, младите хора и дигитализацията стават все по-свързани, като първоначално технологичните иновации биват одобрени именно от тях. Не на последно място, ако добавим аспекта на социалните иновации, можем да заключим, че всяко подобрене в този вид процеси, технологично или не, може да доведе до широко въздействие на нивото на цялостната градска социална екосистема.

Всичко това оказва ефект върху различни аспекти на градския живот и развитие. Нуждите на младите хора и предложените решения на техните проблеми не трябва да се представят само в специално разработени стратегии за младежта или в глави от общите планове, посветени за младежта. По-скоро те трябва да бъдат цялостен, свързващ хоризонтален аспект на цялото бъдещо развитие. Освен това изграждането и оформянето на визията на даден град в дългосрочен план може да бъде разгледано само след пробуждането на бъдещите поколения, тъй като те ще бъдат ядрото на тази визия, която ще се оформи в следващите 20-30 години. В противен случай тази визия няма да бъде реалистична.

КОНТЕКСТЪТ НА ГРАДСКИ ПРОГРАМИ НА ТЕМИ ЗА МЛАДЕЖТА: СЛУЧАЯТ НА ТИТЛАТА „ЕВРОПЕЙСКА МЛАДЕЖКА СТОЛИЦА“

Докато изживяват своя ренесанс, различните „Европейски столици“ задоволяват на градовете носители на титлата една основна нужда: да сертифицират усилията в една конкретна област на дейности с основен ефект на градско равнище. Освен най-разпознаваемата титла „Европейска столица на културата“, за да стимулират градовете да имат специален фокус с европейска добавена стойност в определена област през 21 век се появиха и други титли – „Европейска столица на спорта“, „Европейски град на спорта“, „Европейска зелена столица“ и такива, които се фокусират върху иновациите, МСП и др.

Такъв е и случаят и с титлата „Европейска младежка столица“, която е присъдена за първи път през 2009 г., само 10 години преди създаването на тази Бяла книга. Тази титла допринесе за широк спектър от годишни тематични младежки програми в различни части на Европа, насочени към широк кръг от теми, свързани с младежта. Основният фокус е върху повтарящи се аспекти, като например участието на младите хора, съвместното управление между публичните и младежките сектори или предоставянето на международен знак за градовете. Тези програми също бяха и много специфични за всеки от градовете носители на титлата. Това разнообразие се появи и поради различните и понякога много особени предизвикателства, зависещи от много фактори, пред които са изправени градовете в Европа

Градовете, които са част от проекта, наречен „COM'ON Europe – Европейска платформа за младежко участие при формиране на бюджети“, са носители на титлата „Европейска младежка столица“ и са взели решение, че макар и да се намират в различни ситуации, някои характерни черти на усилията им трябва да бъдат стандартизирани и подобрени чрез обща рамка, методология и набор от инструменти за изпълнение.

КОНТЕКСТЪТ НА ГРАДОВЕ В ЕВРОПА, КОИТО СЪЗДАВАТ БЛАГОПРИЯТНА СРЕДА ЗА МЛАДЕЖИТЕ

Не на последно място, титлата „Европейска младежка столица“ има специален аспект, който създава видимо разграничение в сравнение с други титли, тъй като е единствената, която се отнася по-скоро до едно поколение, отколкото до конкретна сфера. Следователно тази титла и градовете, които разработват годишни тематични програми в тази рамка, може би разглеждат и по-абстрактен въпрос: дългосрочната визия на градовете носители на титлата. Той произлиза от позицията, че младите хора в градовете днес ще бъдат бъдещите лидери, вземащи решения, инвеститори, бизнес мениджъри, активисти на НПО и младежки работници. Като цяло днешната младеж ще се грижи за осигуряването на обществата на бъдещето.

Поставяйки това в перспектива, въпросът не е само в това градовете да бъдат признати като младежки градове за период от една година, но и в това дългосрочните им усилия да трансформират градската среда в такава, която е способна да допринесе за младите и особено за решилите да се установят в дългосрочен план. Следователно, това се отнася също така и до това как един град се превръща в благоприятен за младежите и какви са условията за това. Стратегическият план, започнат от “Fundação Bracara Augusta” от Брага, носител на титлата „Европейска младежка столица“ за 2012 г., в който 6 други европейски града също бяха партньори, доведе до създаването на етикет за качество наречен „100% младежки град“. Това е инструмент от възможния набор от допълнителни инструменти за градовете да инвестират и да работят за създаването на благоприятна среда за младежите.

По отношение на този въпрос, процесите свързани с младежко участие при формиране на бюджети в един град могат да се превърнат в друг полезен инструмент. Целта да се разшири кръгът от инструменти и методи, чрез които един град може да си сътрудничи с младите хора и да ги включи в съвместното изграждане на бъдещето му, е причината за иниципирането на проекта „COM'ON Europe“ и създаването на тази Бяла книга.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ?

ОБЩО ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Участие при формиране на бюджети е процес на демократично обсъждане и вземане на решения, а също и вид демократично участие, в което обикновените хора решават как да бъде разпределена част от общинския или публичния бюджет. Участието в процеса на формирането на бюджети позволява на гражданите да идентифицират, да обсъждат и да приоритизират проекти за публични разходи, като им дава правото да вземат реални решения за изразходването на парите.

Процесите за участие при формиране на бюджети са предназначени да включват онези, които са останали извън традиционните методи на обществена ангажираност, като жители с ниски доходи, такива, които не са граждани на града и младежите. Изчерпателно проучване на осем общини в Бразилия, анализиращо успехите и неуспехите на участието при формирането на бюджети, показва, че това често води до по-справедливо изразходване на публичните разходи, по-голяма прозрачност и отчетност на правителството, по-голямо участие от страна на обществеността (особено от

..... маргинализираните или по-бедни жители), и придобиването на демократични
..... и граждански познания.

..... Участието при формиране на бюджети обикновено включва няколко основни
..... стъпки:

- ..... • градската управа определя по приоритети инвестициите и разходите
..... и избира бюджетни делегати (инициатори, форми на инициативи и
..... хора, вземащи решения);
- ..... • делегатите по бюджета разработват конкретни предложения за
..... разходи (инициативи) с помощта на експерти;
- ..... • членовете на общността гласуват кои предложения да подкрепят и
..... да бъдат финансирани;
- ..... • общината, друга управляваща структура от инициатори изпълнява
..... гласувани предложения;
- ..... • общината или други донорски институции подкрепят на практика
..... процеса на изпълнение.

..... ИСТОРИЯ НА УЧАСТИЕТО ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ

..... “От създаването си в Бразилия в края на 80-те години на миналия
..... век, практиката на участие при формирането на бюджети вече е
..... въведена в над 1500 града по света. Ние разчитаме на научни
..... изследвания за фундаментално прозрение: не е достатъчно да говорим
..... за „дифузия“ докато забравяме начина, по който разпространението
..... и интерпретацията на една идея я трансформират фундаментално.
..... (Latour 1987). В този случай “пъттуването” на идеята, превръща самия
..... процес по участие при формиране на бюджети в привлекателен и
..... политически ковък инструмент, който се съкращава и опростява до
..... набор от процедури за демократизация при търсенето на решения.
..... Връзката на тези процедури с административните механизми е
..... неопределена, но фундаментално важна за евентуалното въздействие
..... върху участието при формирането на бюджети във всеки един
..... контекст”..¹

..... ¹ Ganuza, Ernesto and Baiocchi, Gianpaolo (2012) „The Power of Ambiguity: How Participatory
..... Budgeting Travels the Globe,” Journal of Public Deliberation: Vol. 8 : Iss. 2 , Article 8.
..... Available at: <https://www.publicdeliberation.net/jpd/vol8/iss2/art8>

КАКВИ СА ОСНОВНИТЕ РАЗЛИКИ МЕЖДУ УЧАСТИЕТО ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ И МЛАДЕЖКОТО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ?

Това е може би най-уместният въпрос. Възможните основни различия между общоприетия процес на участие при формиране на бюджет и този с участието на млади хора могат да бъдат обобщени, както следва:

- В процеса на участие на младежите при формирането на бюджети, инициативите се изпълняват от тези, които са ги предложили. Без значение дали инициативите се предлагат индивидуално от някого, от неформална или формална група от млади хора или младежка организация, ако бъдат гласувани и избрани или финансирани, те ще се осъществят от същия човек или група младежи, като системата на процеса на участие на младежите при формирането на бюджети предоставя помощ за изпълнението и популяризирането им.
- В процеса на участие на младежи при формирането на бюджети инициативите се предлагат от млади хора от специална категория (възрастова категория, или друг съществен фактор, като например: да посещават определен тип училище или да спадат към част от друга социална категория, освен тази в която са определени като младежи).
- Процесът на участие на младежите при формирането на бюджети обикновено е много по-малък и не се отнася до инвестиции в публичната инфраструктура, защото стойността на една инициатива от всички, които са били представени, избрани и гласувани, е малка – равняваща се на няколко стотин или няколко хиляди евро (или равностойната сума в местна валута).
- Самите лица, които вземат решения, могат да произлизат само от определена възрастова категория – например млади хора, или от определена категория сред младежите. Това зависи от самата организация.

Важно е обаче да се отбележи, че не е задължително всички тези аспекти да са налице като диференциация между градове, които прилагат общо участие при формиране на бюджет и такива, които го правят с участието на младите хора. Ръководните органи на двата процеса трябва да осведомят гражданите за концепцията, структурата на младежкото участие в процеса на формиране на бюджети.

Особено поради по-малкия размер на финансовите средства и по-ниското ниво на публична видимост на резултатите, процесът на младежкото

В. ВИЗИЯ И СТОЙНОСТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ЕВРОПА

КАКВО Е СТОЙНОСТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, ОТПРАВЕНО КЪМ ЕВРОПЕЙСКИТЕ ГРАДОВЕ?

Стойностното предложение, отправено към европейските градове, представлява рамка за провеждане на политики, подсилена чрез насоки и инструменти, платформа за подкрепа, група от фасилитатори, набор от усъвършенствани практически примери и ресурсен център, достъпни за създаване на демократични процеси с цел активно участие на младежите във всеки аспект на градския живот.

Стойностното предложение, отправено към европейските градове, е да бъдат постоянно свързани с младите поколения, като същевременно осъзнават техните нужди, желания и техния принос за подобряване на собственото си качество на живот и това на техните съграждани.

Стойностното предложение, отправено към европейските градове, е рамка за социални иновации, чрез която нагласите на организациите, публичните институции и компаниите водят до създаване на екосистема, която насърчава, подпомага, насочва и дава възможност на младежите сами да се реализират, като им позволява да си изберат своя път.

КАКВО Е СТОЙНОСТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, ОТПРАВЕНО КЪМ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЕВРОПА?

Стойностното предложение към Европейския съюз е рамка, подкрепяща активното участие на младежите на местно ниво с цел подобряването на качеството на живот в градовете и метрополните области, което също е в основата на реалистичната визия за бъдещето на Европа и европейските градове с младо население, което служи като съставна част и проактивен посредник, като същевременно припознава процеса като свой във висока степен.

КАКВО Е СТОЙНОСТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ КЪМ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, ЕВРОПЕЙСКАТА ИКОНОМИЧЕСКА ЗОНА И ДЪРЖАВИТЕ ПАРТНЬОРИ?

Стойностното предложение към страните членки на Европейския съюз, Европейската икономическа зона и страните партньорки на ЕС е практически пример, който може да постави в основата на политиките и програмите на национално ниво, насърчаващи демократичното участие и овластяването на младежите на местно ниво.

Стойностното предложение към страните от ЕС, ЕИЗ и партниращите страни е средство за ангажиране на младите граждани по проактивен, овластяващ начин, правейки ги по-отговорни, предприемчиви и активни граждани с повишен интерес към въпроси, свързани с тяхната родна страна и/или тази на пребиваване.

Стойностното предложение към страните от ЕС, ЕИЗ и партньорските страни е надежден инструмент в реално време, за осъзнаване на нуждите и желанията на младите хора, които могат да формират основата за всяко решение по отношение на политики, стратегии или планове за действие, които имат пряко въздействие върху младежите.

КАКВО Е СТОЙНОСТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, ОТПРАВЕНО КЪМ СВЕТА?

Стойностното предложение към света е водещо континентално усилие да се обърне внимание и да се промени нагласата и отношението към младите хора, като им се доверим като поколение, което може да бъде съставна част при формирането на устойчива визия за бъдещето на околната им среда и за света.

Стойностното предложение за света е подобро и консолидирано чрез подход, започващ отдолу нагоре, започващ от локално ниво в градска среда, което води до социални иновации в съзнанието на градските младежки общности, относно глобалните проблеми, като устойчивост и отговорност за човешките действия, поведение днес и утре.

Г. ПРАКТИКАТА ЗА СЪЗДАВАНЕ И РАЗВИТИЕТО НА МЕХАНИЗМИ ЗА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ

В случай на вече съществуващ процес на формиране на бюджети с участието на младежи или в град или местна общност, където такъв е на път да бъде създаден, съществува съвкупност от фактори, които трябва да бъдат разгледани, преди да се предприемат стъпки в процеса на планиране на създаване и/или развитие. Всички участници, аспектите на управление в проектния цикъл и времето на този процес на участие трябва да бъдат разгледани.

ЗАЩО ПРЕДИ ВСИЧКО НА МЕСТНО НИВО?

Въпреки че Португалия е първата страна в света, която е разработила процеса на участието при формиране на бюджети на национално ниво от 2017 г., може да се каже, че участието при формиране на бюджети се развива като процес на местно и предимно градско ниво. Въз основа на принципа на субсидиарност (организационен принцип, че въпросите трябва да се решават от най-малкия, най - нискостоящ или най-малко централизирания компетентен орган), решенията относно местните публични средства трябва да се вземат от най-уместните участници в процеса на решение. Докато решенията за повечето местни публични средства се вземат от избрания местен управителен орган (клон на общината, вземащ решения), чиято легитимност произтича от решението на жителите, изразено по време на местните избори, част от решението за изразходването на средствата може да бъде пряко делегирано на източника на легитимност или на самите граждани.

СИНХРОНИЗИРАНЕ НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ СЪС СЪЩЕСТВУВАЩИ СТРАТЕГИЧЕСКИ РАМКИ И ДРУГИ ГРАДСКИ ПРОЦЕСИ

Процесът на участието при формиране на бюджети не би трябвало да съществува, без да бъде поставен в по-широк контекст. Общите стратегии на градско равнище или специфичните стратегии в подкрепа на младежта осигуряват добра рамка за приоритетите, които трябва да се следват от процеса на младежко участие при формиране на бюджети. Това важи не само за определени инвестиции в инфраструктурата, но и за по-широки обществени цели и приоритети. Регионалните, националните и европейските приоритети и стратегически документи също трябва да бъдат взети под внимание, но без да бъдат определящ фактор. По-скоро следва да се предвидят допълващи се с местните органи приоритети.

В случаите, в които съществуват и двата процеса по участие при формирането на бюджети – стандартният и този с участието на младежи, винаги трябва да се има предвид тяхната специална връзка и взаимодействие. Както беше обяснено по-горе, процесът с участието на младежи има някои съществени разлики в сравнение с общия случай на процеса на участие при формирането на бюджети. Наличието и на двата в една и съща градска среда може да осигури допълняемост на високо равнище в сътрудничеството на вземащите решения с обществеността. Освен това, процесът с участието на младите хора при формирането на бюджети е в състояние да даде резултати, когато не функционират по-общи, традиционни начини на сътрудничество, като обществени консултации и процеси на структуриран диалог. Ако се формулира правилно, процесът с участието на младите хора при формирането на бюджети има способността да изведе на повърхността човешкия потенциал, намиращ се в младите хора, докато в същото време други инструменти не го правят.

Съществуват ситуации, при които основният процес по участие при формирането на бюджети не е успял да създаде нивото на участие сред младите хора, което е наблюдавано при други възрастови категории. В подобни ситуации допълнителният процес с участието на младежите при формирането на бюджети може да стимулира участието на младите хора по въпросите, които ги засягат пряко, но също така може да повиши техният интерес към други обществени проблеми, които се разглеждат чрез основния процес по участие при формирането на бюджети.

КОГА ТРЯБВА ДА СТАРТИРА УЧАСТИЕТО НА МЛАДЕЖИТЕ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ?

Всяко решение за включване на младежко участие при формирането на бюджети трябва да се предшества от по-широк анализ на възможността за стартиране на процес. Този анализ разглежда аспекти като географския район и специфичните категории млади хора, които трябва да се вземат предвид. Ако този анализ дава отговори относно възможността за увеличаване на младежкото овластяване и участие и има нужда и желание от страна на младите хора да бъдат включени в обществените дейности, трябва да се обмисли стартирането на инициатива за младежко участие при формиране на бюджети. Младежкото участие при бюджетиране може да произведе позитивно въздействие, може да разрешава настоящите проблеми в градската среда, като едновременно се вземат предвид регионални, национални, Европейски и дори глобални фактори.

КОИ СА МЕСТНИТЕ УЧАСТНИЦИ В ПРОЦЕСА НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ? КАКВИ СА ДРУГИТЕ ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ?

Процесът на младежко участие при формиране на бюджети включва широк кръг от участници с уместен принос. Някои от участниците са от решаващо значение за самото съществуване на процеса, докато други участници допринасят с допълняемост и допълнителна добавена стойност за резултатите и ефекта на процеса.

ТРИ ОСНОВНИ УЧАСТНИКА: ФИНАНСИРАЩИ ИНСТИТУЦИИ/ ДОНОРСКИ ОРГАНИЗАЦИИ, ИНИЦИАТОРИ, ВЗЕМАЩИТЕ РЕШЕНИЯ

За да се осъществи процесът на участие при формирането на бюджети, е необходимо да съществуват три ключови аспекта, които да осигурят постигането му.

Първо, тъй като разглеждаме темата за формирането на бюджети, необходимо е да има финансиращи институции, които предоставят този бюджет. Второ, трябва да съществува група от инициатори, която може да се състои от физически лица, групи или организации, които представят идеи и планове в определен формат и контекст. Трето, съществува необходимост от орган за вземане на решения, който осигурява широк достъп до всички граждани или до някой специални групи от хора, както е определено от правилника за младежко участие при формирането на бюджети. Липсата на някой от тези три елемента прави невъзможно процесът на участие при формирането на бюджети да се реализира.

ЧЕТВЪРТИ КЛЮЧОВ ЕЛЕМЕНТ: МЕХАНИЗЪТ НА ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ С УЧАСТИЕТО НА МЛАДИ ХОРА

Необходимо е трите основни елемента да бъдат свързани чрез метода на целенасочен процес за младежко участие при формиране на бюджети. Този метод е под формата на основни процедурни правила, допълнени от документи, насоки, технически платформи, процес на управление и комуникация и набор от човешки ресурси, достъпни за подпомагане на физически лица и групи от хора при участие в процеса. Този метод взема предвид публичните решения относно създаването и развитието на участието при формирането на бюджети, широко приетите принципи в Европа и света относно този процес и други местни политики и стратегии, които оказват въздействие върху въпросите за младежта на местно равнище. Този метод също ще бъде и резултат от по-обширни консултации със съответните заинтересовани страни, за да бъдат приети и популяризирани като такива.

ФИНАНСИРАЩИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПРОЦЕСА НА ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ С УЧАСТИЕТО НА МЛАДИ ХОРА

Участието при формирането на бюджети не винаги означава, че публичните фондове предоставят финансова подкрепа за него. Също така е възможно частни донорски организации или по-широк кръг от отделни донори да осигурят финансиране за такъв процес. Не на последно място има и възможност за съвместни усилия на публични институции, частни лица/компани и представители на местните общности. В по-голямата част от случаите финансирането за процесите на участие при формирането на бюджети и такива с участие на младите хора се предоставя от общината – от местни публични средства въз основа на законно общинско решение, годишен бюджет или специално финансово разпределение на управителен орган, който е различен от самата община.

ИНИЦИАТОРИ И ИНИЦИАТИВИ, КОИТО ДА СТАНАТ ЧАСТ ОТ ПРОЦЕСА НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ВЪВ ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ

От първостепенно значение за всеки процес на участие при формиране на бюджети е определянето на потенциалните инициатори и инициативи. Определянето на тези два аспекта ще окаже най-голямо въздействие върху градската активност в целия процес.

Когато се взема решение по този аспект, ръководен орган на младежкото участие при формирането на бюджети трябва да прецени какъв проблем може да се реши и какво ще е въздействието от този процес. Ако целта е да се повиши индивидуалното участие на младежите и тяхната предприемчивост, тогава инициаторът трябва да бъде частно лице. Въпреки това, ако младежкото участие при формирането на процеси счита, че подобряването на свързаността или пасивното социализиране се трансформира в активно участие, тогава най-подходящата форма на инициатор може да бъде формална или неформална група от младежи. Младежкото участие в процеса на формиране на бюджети може да спомогне за повишаване на свързаността чрез обединяването на идеите на млади хора с други хора, които биха искали да се присъединят, като по този начин в самия процес се сформират неформални групи от хора. Налице е и възможност за присъединяване на вече съществуващи групи, като училищни класове или регистрирани младежки неправителствени организации. Независимо от избраната алтернатива от жизненоважно значение е да се определи дали инициаторът е наясно за правилата на работа в процеса на младежко участие при формирането на бюджети. Целта е да се избегнат всякакви съмнения и недоразумения по отношение на допустимите дейности в процеса на работа.

Определянето на вида на инициативата също е от първостепенно значение. Някои ключови аспекти се разглеждат от всеки ръководен орган, ангажиран с изпълнението на процеса на младежко участие при формирането на бюджети. Видовете инициативи определят как

управителният орган или донорските организации си представят въздействието на инициативите, които биват подкрепени от процеса, върху целевата общност. Друг аспект, който трябва да бъде разгледан е географският район за изпълнение на инициативите. Не на последно място, разпределението на финансовите средства за определена инициатива също определя сложността или простотата на инициативите, които ще бъдат подкрепени по време на процеса. Например, ако процесът определя като горна граница на ресурсите, разпределени за проект на стойност 1000 евро, резултатът ще е малки инициативи. Ако финансовият таван за проект е на стойност 10 000 евро, ще се появят по-комплексни инициативи. Максималният размер на ресурсите ще определи също и необходимостта от капацитет на индивидуален инициатор или група от инициатори, които да изпълнят собственото си предложение.

ПРОЦЕСЪТ НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

При всички процеси на участие при формирането на бюджети ключовите въпроси, които възникват, биват относно това кой точно е ангажиран с вземането на решение за предложените идеи или инициативи. Такъв е и случаят с процеса на младежко участие при формирането на бюджети. Няколко възможности трябва да бъдат разгледани. Съществуват модели за вземане на решения, при които решенията се вземат само от младежите в града, като се определят по конкретна възрастова група, текущата им дейност (учащи или студенти) или географски район на града. Друг модел за вземане на решения при младежкото участие при формирането на бюджети разглежда решенията от името на всички граждани.

Трябва да се има предвид и участието на хора на възраст под 18 години. Има няколко страни, в които гласуването на 16-годишна възраст вече е факт, „Европейският младежки форум“ също насърчава гласуването от 16-годишна възраст. Въпреки това участието на младежи дори на по-малка възраст може да се разгледа при процеса на младежко участие при формиране на бюджети, ако се вземе под внимание, че социалните медии им позволяват да се регистрират и да бъдат активни онлайн от 13-годишна възраст. Независимо от взетото решение, това трябва да се разглежда в контекста на целите и приоритетите, които се търсят от всеки конкретен процес на младежко участие при формиране на бюджети.

Друг аспект, който трябва да бъде разгледан, е по отношение на това как вземащите решения изразяват своите решения. Традиционният начин на гласуване е вариант, но трябва да се има предвид особено в случая с младите избиратели, че тяхната социална комуникация се случва онлайн, с особено бързо нарастващо въздействие. Следователно, всякакъв вид онлайн решение може да доведе до по-високо процентно участие в сравнение с традиционните методи. Разбира се, ако инициативите и избирателите произлизат от много специфична възрастова група, социално положение (като например младежко участие при формирането на бюджети в училищата), тогава гласуването може да се разглежда в рамките на училищните дейности.

ГЕОГРАФСКИ РАЙОН

Не на последно място, за да се реализира всеки процес по участието на младежи при формирането на бюджети, има специфична нужда от разграничение по географска зона, в която процесът се случва. Най-често срещаната зона е определена от границите на града. Въпреки това може да се вземе предвид метрополен регион или конкретен квартал на града, в зависимост от приоритетите на града и специфичните нужди в определени райони на града. При определяне на географския район трябва да се вземе предвид принципът на субсидиарност или най-ниското ниво, на което трябва да се вземе решение.

РЪКОВОДЕН ОРГАН

Всяко младежко участие при формиране на бюджети трябва да има определен ръководен орган. Има много възможности за това кой да заеме позиция като ръководен орган. Първата и очевидна възможност е самата донорска организация да бъде и ръководен орган на процеса. Съществуват обаче и ситуации, при които донорът(ите) счита(т), че те не са най-подходящата организация, която може да изпълни такъв процес поради липса на време или поради липса на ноу-хау в участието при формирането на бюджети. В други случаи инициативата за започването на процес с младежко участие при формирането на бюджети идва от организация или институция, която няма необходимите финансови ресурси, за да бъде донор от само себе си. Следователно, тя се свързва с донорите (като например община), за да подкрепят този механизъм и да осигурят финансиране.

Каквато и да е ситуацията, ръководен орган, подкрепен от изпълнителен екип, следва да бъде назначен за целия проектен цикъл на младежко участие при формирането на бюджети. Задачата му ще бъде да изготви пълната рамка на младежко участие при формиране на бюджети. Започвайки от процедурните правила, последвани от пълното техническо управление, комуникация, повишаване на осведомеността и изготвянето на договори за работа с всякакви специални услуги или продукти, необходими за изпълнението, включително споразумения за сътрудничество с инициатори, които са избрани след публично гласуване за осъществяване на техните инициативи. Управителният орган е отговорен за изпълнението и ще докладва за резултата от процеса пред различните заинтересовани страни. Управителният орган може да бъде сформиран от една организация или от съвет, който е съставен от представители от няколко организации. Въпреки това едно юридическо лице трябва да гарантира качеството на работата по изпълнението на процеса.

ОБЩИНАТА

Общината може да изпълнява широк спектър от роли в процеса на младежко участие при формирането на бюджети. Факт е обаче, че тя е и една от най-заинтересованите страни в такъв вид процес. Общината може да бъде единствената донорска институция, както е доказано от вече

съществуващите добри практики в Европа (включително в няколко града участващи, в стратегическия проект „COM'ON Europe“). Освен това в няколко случая общината е ръководен орган за процеса, който предоставя ролята на супервайзор и технически ръководител за целия цикъл на проекта. Но дори и в случай на външно финансиране и управление, участието на общината е от съществено значение за повишаване на осведомеността на градско ниво. И накрая, за всеки случай на участие на млади хора в процеса на формиране на бюджети, общината е един от ключовите непреки бенефициенти, тъй като процесът повлиява положително града, и тези положителни последици могат да бъдат мащабирани и умножени в контекста на цялата градска среда.

СЕКТОРЪТ НА МЛАДЕЖКИТЕ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Независимо от формата на неговата структура, участието на младежи при формирането на бюджети си сътрудничи активно с местния младежки сектор, тъй като той е един от най-важните мотиватори за младите хора. Освен това участието на младежи при формирането на бюджети може да помогне на младежките организации в усилията им за привличане и включване на млади хора в техните дейности. В такъв процес младежките организации трябва да бъдат включени във всички етапи на проектния цикъл, като тяхната роля в управителния орган може също да бъде с висока добавена стойност. Важно е обаче да се знае, че младежките организации не са единствения инструмент за достигане до младите хора. Европейските градове вече се сблъскват с факта, че социалното участие на младежите не се случва чрез обичайните, традиционни канали. Други катализатори трябва да бъдат взети под внимание.

ФАСИЛИТАТОРИ (ИЛИ МЕНТОРИ)

В края на краищата всяка социална комуникация може да бъде разгледана като отношение на човек към човек. Тъй като един от ключовите фактори за успех в случая на участието на младежи при формирането на бюджети е доверието, група фасилитатори може да допринесе за подобряването на този процес на участие. Какво представлява тази група от фасилитатори (или ментори)? Това е група от хора (за предпочитане младежи и младежки работници), които вече имат придобити способности за директна комуникация с отделни лица или групи от млади хора. Тяхната роля в процеса е да предоставят лесна за разбиране информация за процеса на участието на младежи при формирането на бюджети и за възможността на младежите да имат достъп до този процес. Фасилитаторът също ще играе и жизненоважна роля в асистирането и подпомагането на инициаторите да работят по първоначална идея и да я превърнат в конкретно предложение за инициатива в съответствие с изискванията и процедурните правила. Фасилитаторът също така може да помага и обучава младежите как да използват различни комуникационни канали, за да популяризират идеите си, включително и в социалните медии. Не на последно място, ролята на фасилитатора е важна при подпомагане на инициатора в изпълнението на предложената и одобрена инициатива. Фасилитаторът заема позицията на ментор/наставник, той

„държи ръката“ на всеки инициатор, който има нужда и иска помощ. Групата фасилитатори (или ментори) осигурява един от най-важните инструменти за привличане и ангажиране на младите хора в процеса на участие на младежи при формирането на бюджети.

МЕДИИ И СОЦИАЛНИ МЕДИИ

Статистиката подчертава факта, че младежите почти не използват традиционните медии. Въпреки това, не трябва да се подценява ролята на медиите на местно ниво. Местните медии имат жизненоважна роля в осигуряването на осведоменост за участието на младежите при формиране на бюджети сред всички възрастови и социални категории на града. Особено в случая на формат, в който всички граждани гласуват за дадена инициатива, традиционните медии предоставят предпоставки за легитимност чрез широкото участие на всички социални категории в процеса на вземане на решения. Страничен ефект от активното участие на медиите също така е повишената осведоменост на журналистите за положителното въздействие на демократичното участие в града.

Социалните медии трябва да се разглеждат в тази перспектива от гледна точка на ключови хора и такива, които задават новите тенденции и имат голям брой последователи. Ще бъдат разгледани и популярни групи социални медии.

ДРУГИ АКСЕЛЕРАТОРИ В ПРОЦЕСА НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ

Въпреки че не се споменава пряко досега, екосистемата на града е домакин на редица други участници, които също могат да играят роля в младежкото участие при формирането на бюджети. Училища и университети, частни компании и мрежи от такива организации, местни публични институции с функции, които оказват влияние върху младите хора, културни пространства и центрове и опитни НПО със сходна дейност в сферата на младежта могат да допринесат за успешно младежко участие при формирането на бюджети. От ръководния орган зависи да определи най-добрите партньори за конкретен процес с младежко участие при формирането на бюджети в зависимост от няколко характеристики, които са представени в тази Бяла книга.

УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТНИЯ ЦИКЪЛ В ОБЩИЯ СЛУЧАЙ НА УЧАСТИЕТО ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ И В ТОЗИ НА МЛАДЕЖКОТО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ

ПОДГОТВИТЕЛНИ МЕРКИ: СЪЗДАВАНЕ НА РАМКАТА

Процедурният правилник за участие при формирането на бюджети е най-важният документ, който определя цялата рамка на механизма от самото начало, когато е обявен, до крайните моменти на изпълнение и изготвяне на доклад. Правилата описват всички стъпки в изпълнението на целия процес и описват в детайли някои технически аспекти по време на целия цикъл на проекта.

Процедурният правилник не трябва да бъде единственият официален документ за създаването и изпълнението на процесите за младежкото участие при формирането на бюджети. Независимо от източника на финансиране на процеса, трябва да има официално решение, с което да се установи процес за младежко участие при формиране на бюджети в градовете. Когато се разглежда случаят на дадена община, решение относно финансово разпределение или решение относно намерение за организиране на процес с младежко участие при формирането на бюджети трябва да бъде взето преди публичното стартиране на самия процес.

Процедурният правилник дефинира процеса, но трябва да съществува и широк спектър от инструменти, които да подкрепят изпълнението му, които са създадени в етапа на планиране. Различни форми на наръчници, разяснителни материали, уникална марка и визуална идентичност служат за целите на лесно разпознаваем и достъпен процес на участие при формиране на бюджети. Не на последно място, ако се провежда онлайн формат във всяка от фазите на процеса на младежко участие при формиране на бюджети, техническата платформа, поддържаща тези етапи, трябва да бъде създадена и тествана своевременно.

Създаването на процедурния правилник трябва да бъде предшествано от по-подробен анализ на възможността за изпълнението на този процес в подходящия момент и в подходящото време. Този анализ също така ще предостави уместните аргументи за обосновка, която обяснява защо процесът на младежко участие при формирането на бюджети възниква или е продължен и развит въз основа на предишен опит и резултати.

ПРИЛАГАНЕ НА ПРОЦЕСА НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ: ИЗБОР НА ИНИЦИАТИВИ

Овластяването на инициаторите, генерирането на инициативи и предоставянето на възможност на обществото да вземе решение относно наличния бюджет, чрез процеса на участие, заедно осигуряват най-важния аспект, на който и да е процес на участие при формиране на бюджет. Най-важните стъпки на изпълнение на процеса са следните действия:

- **ИНФОРМИРАНЕ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ:** Първият етап от процеса на младежко участие при формиране на бюджети е да се уведомят целевите групи за идеята на този процес на участие, за неговите етапи и всички други значими аспекти за предвидените младежи. Информирането ще се провежда в широк мащаб, като се използва всеки възможен комуникационен канал. Важно е обаче да се подчертае, че средствата за масова комуникация и инструментите на социалните медии също трябва да бъдат подобрени чрез децентрализирано информиране в мрежа. Присъствието в училищата, директната комуникация с младежите в обичайната им среда е от първостепенно значение за повишаването на осведомеността за процеса. Концентрираните усилия на всички заинтересовани страни, участващи в етапа на планиране, също имат висока добавена стойност при трансформирането на ключови аспекти в бързозразпространяеми съобщения/ съобщения набиращи популярност в социалните медии.
- **КОНСУЛТИРАНЕ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ:** В резултат на положените усилия за разпространение на информация към целевите групи периодът на консултации дава възможност за пряко взаимодействие относно нуждите им и как младежите могат да отговорят на тези нужди чрез различни инициативи, събития, услуги и преустройство на градското пространство. Този етап е от жизненоважно значение за създаването на подходящ начин на мислене за по-късните етапи от процеса, където тези теоретични предложения могат да бъдат трансформирани в активно ангажиране на младежите. Консултациите могат да бъдат приложени на практика с помощта на различни инструменти, техники, офлайн и онлайн формати. Ролята на фасилитаторите (или наставниците) става все по-важна по време на този етап.
- **ВКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТОРИ:** в този етап се полагат допълнителни усилия, даващи възможност на инициаторите (както са определени в процедурните правила) да се активизират и да предложат инициативи. Това е един вид официална регистрация на инициаторите – офлайн или онлайн. Този етап също така е свързан с конвертирането на пасивния интерес към активно участие в процеса на младежко участие при формиране на бюджети, където дискусии и дебати могат да бъдат превърнати в конкретни предложения. Този етап е и вид трансформиране на участието в отговорност, тъй като младите хора в качеството си на инициатори предполагат, че могат

да осъществят всичко, което са предложили, ако обществеността прецени предложените от тях инициативи като добри възможности за предвидената географска област (град, квартал, училище и т.н.)

- **СЪТРУДНИЧЕСТВО ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА НАЙ-ДОБРИТЕ ИНИЦИАТИВИ:** тази стъпка се съсредоточава върху създаването на допълняемост и отворен подход към всички инициативи. Процесът може да улесни връзката между различните инициативи и групите от инициатори за намиране на общи интереси и осигуряване на по-добри решения на определените нужди на младите хора или на обществеността. Този етап може да предостави дори по-добре интегрирани в обществеността инициативи, което също ще доведе до по-голямо публично признание. Сродни инициативи увеличават шансовете си да бъдат гласувани от обществото в етапа на овластяване.
- **ОВЛАСТЯВАНЕ НА ХОРА:** Този последен етап е за възлагане на окончателното решение в ръцете на обществеността. Това е етапът, в който предпочитанията на обществеността като вземащ решения орган (както е определено от процедурните правила) се представя чрез инициативите, предложени от младите хора. Независимо от приетия формат, обществеността трябва да има широк достъп до информацията относно начините, по които може да се гласува и инициативите, които могат да изберат. Обикновено в процеса на участие при формиране на бюджети вземането на решения се извършва през по-дълъг период – от две-три седмици до месец.

Тези стъпки не са непременно в определен последователен ред. Важно е обаче да има ясен план-календар на всички етапи на процеса като част от широка обществено – информационна кампания. Също така, управителният орган може да планира този процес, като разпределя различни периоди от време и като залага различен акцент върху всеки от етапите. При някои от процесите на младежко участие при формиране на бюджети не се разглеждат целевите групи при всички стъпки на изпълнението им. Не на последно място, по отношение на комуникацията целевите групи не са запознати с всички тези етапи, по-скоро етапите заемат роля на вътрешен план на процеса.

МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИНИЦИАТИВИТЕ

Въпреки че процесът на младежко участие при формиране на бюджети официално завършва с петия етап на овластяването, когато се взема решение за инициативи, от гледна точка на управлението на проекта, изпълнението му не приключва в този момент. Управляващият орган инвестира допълнителни ресурси в мониторинга и подпомагането на инициативи, които са избрани за изпълнение от избирателите. Този етап също е добър инструмент за неформално обучение от страна на младежите, които вземат участие в процеса на изпълнение на техните инициативи. Подходящо/правилно наблюдение, анализ, оценка и подпомагане повишават качеството на инициативите, осигуряват практически опит по отношение на управлението и комуникацията

на дадена инициатива или събитие и изграждат самочувствието на младите хора и тяхното признание в обществото. Участието на фасилитаторите (менторите) също е от голямо значение в този етап, тъй като те осигуряват необходимата подкрепа на по-високо ниво за инициаторите. Положителен страничен ефект от този процес е също така, че са налице всички нужни условия за това, че управителният орган да може да направи правилно отчитане пред донорските организации и широката общественост. Освен това този аспект предоставя много добри условия за дългосрочна устойчивост на процеса на младежко участие при формиране на бюджети от гледна точка на легитимността, високото ниво на приемане и в контекста на крайните резултати и последствията, произлизащи от инициативите.

ПРАВИЛО ЗА РАВЕН ДОСТЪП

Предишният опит показва, че един от основните проблеми на младежкото участие при формиране на бюджети е липсата на равен достъп до процеса. На пръв поглед може да изглежда, че демократичното участие е за разширяване на достъпа на хората, но ако се разгледа от по-отблизо, ще разберем, че тези, които все пак имат достъп, така или иначе имат по-голямо желание да участват в процеса, докато младежите, които са в неравностойно положение, ще се почувстват още по-ощетени. Следователно, при създаването на структурата на процеса с младежко участие при формиране на бюджети управителният орган трябва да разгледа изключителни критерии, позволяващи участието на младежи или групи от хора в неравностойно положение. На всички етапи от процеса могат да бъдат предложени конкретни мерки. Въпреки това за младите хора в неравностойно положение най-важният аспект за достъп е този като инициатори. По време на първите етапи от процеса на младежко участие при формиране на бюджети трябва да се акцентира върху информирани, консултиране и включване на тези категории. Могат да бъдат въведени и специални мерки за етапа на гласуване, като отделни средства за инициативи, идващи от младежи в неравностойно положение. По този начин може да се гарантира, че независимо от резултата от гласуването, инициативите, идващи от тези специални групи, също ще имат шанс да бъдат финансирани и изпълнени.

КОМУНИКАЦИЯ

Процесът на младежко участие при формиране на бюджети ще се разглежда като пълномащабна програма с множество слоеве от пакети от дейности и с лесно разпознаваема визуална идентичност или марка.

Комуникацията е от значение за процеса като цяло, но също така тя е с изключителна важност и за отделните дейности и етапи. Трябва да се обърне специално внимание на използването на леснодостъпен език, защото комуникацията се цели конкретно в млади хора в определени географски райони като инициатори и хора ангажирани във вземането на решения. Въпреки че процедурните правила предоставят основния

контролен документ на процеса с младежко участие при формиране на бюджети, това трябва да се превърне в кампания, предоставяща прости и ясни съобщения и обяснителни насоки за това как човек може да има достъп до различните му етапи. Препоръчва се висококачествена, за предпочитане младежка визуална идентичност, която би спомага за създаването на положително отношение на младите хора, но и на други поколения и категории към тях. Допълнителен корпоративен пиар и комуникация могат да бъдат активирани и прилагани особено чрез институционални мрежи, предоставящи по-подробна информация за различните, по-сложни слоеве на процеса.

РЕШАВАЩИ ФАКТОРИ ЗА УСПЕХ НА ПРОЦЕСА НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ

Има някои критични аспекти, без които процесът на младежко участие при формиране на бюджети няма да бъде успешен в градска среда, сред които:

- **ИЗГРАЖДАНЕ НА ДОВЕРИЕ:** процесът на младежко участие при формиране на бюджети най-вече служи за изграждане на доверие към иновативен процес, който има за цел да представи допълнителни форми на участие при сътрудничество между членовете на общността. По-голямото доверие на обществото към неговите институции и граждани осигурява повече добра, позитивна нагласа към нови инициативи и предложения за подобрения във всички сектори. В крайна сметка, това доверие осигурява подходяща атмосфера към социалните иновации, идваща отдолу нагоре, но също така добра нагласа, идваща отгоре надолу. Ако липсва доверие, процесът на младежко участие при формиране на бюджети ще се провали и може да сегрегира допълнително общността и да доведе до по-голямо недоверие, особено към способността на младите хора да създават положителна промяна в обществото.
- **СЪЗДАВАНЕ НА ЧУВСТВО ЗА СОБСТВЕНОСТ:** няма успешен процес с младежко участие при формирането на бюджети без наличието на чувство за собственост на няколко нива. Процесът с младежко участие при формирането на бюджети става динамичен и общопризнат процес, когато младите хора смятат, че това, което са създали и реализирали, е и тяхна собственост, като същевременно имат добавена стойност за микрообщността, към която са насочени, и за самата градска екосистема. Младите хора ще получат по-нататъшна мотивация, ако им се разреши и помогнат при изпълнението на техните идеи и планове. Чувство за собственост се създава и на обществено равнище, ако хората са свидетели на това как изборът и решенията им да се спазват и вземат предвид чрез този вид процес на участие.
- **АНГАЖИРАНЕ НА РАЗЛИЧНИ УЧАСТНИЦИ ОТ ОБЩЕСТВОТО:** много е важно да се подчертае, че процесът на младежко участие при формирането на бюджети не се отнася само до младите хора, въпреки че отговаря на техните нужди и желания. Той е много

повече, свързва различни поколения, също е интердисциплинарен, междусекторен и свързва хора, които не си сътрудничат активно. Младежкото участие при формирането на бюджети е вид форма за увеличаване на „кръвния поток“ в града, начин за увеличаване на участието и за добавяне на предприемаческо, активно отношение на цялото градско общество чрез неговите обществени лица и организации. Въпреки това, невъзможността да се включат различни сектори би означавало, че процесът на младежко участие при формиране на бюджети няма очакваното въздействие и обхват към цялата общност от предвидената географска област.

- **ИЗГРАЖДАНЕ НА ЛЕГИТИМНОСТ ЧРЕЗ МАСОВО ПРИСЪСТВИЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА:** всеки процес на вземане на решения се приема от общност, ако тя произхожда от легитимност, която също е приета. В случая с процеса на младежко участие при формиране на бюджети легитимността може да бъде осигурена от големия брой избиратели и от хората, които се включват в различните етапи. Този брой доказва, че решението представлява волята на голяма част от целевата група, както е определено от процедурните правила. Особено когато се разглежда случай на дадена община, донорът се съобразява с взетото решение, тъй като всъщност приема волята на хората. Недоверие в процесите на участие може да бъде създадено при липса на легитимност, което също може да доведе до изключване на гражданите от теми от общ интерес за цялата или част от градската зона.
- **МОНИТОРИНГ И КОМУНИКАЦИЯ НА РЕЗУЛТАТИТЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ, ПОДКРЕПЕНИ ПО ВРЕМЕ НА ПРОЦЕСА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ:** Най-важната част от процеса на младежко участие при формиране на бюджети е вземането на решения за разпределението на финансовите средства, но също е важно да се подчертае как взетите решения се прилагат на практика. В този случай е от първостепенно значение да се информират хората, участващи в окончателното решение, за това как техният избор се прилага чрез осъществяваните инициативи. Това усилие на управляващия орган ще осигури дългосрочното одобрение на процеса на младежко участие при формиране на бюджети в случай, че се повтаря няколко пъти или обхваща няколко социални или възрастови групи, квартали или се разширява от град към метрополна област. Правилното разпределение води до допълнителни положителни ефекти, като широко одобрение от донори или други ключови участници в процеса на младежко участие при формиране на бюджети. Също така се създават предпоставки за по-голямо младежко участие, публични и частни партньори в бъдещите издания на процеса. Липсата на достъпни резултати, създадени от подкрепяните инициативи, може да създаде усещане за безполезност по отношение на процеса на участие при формиране на бюджети.

КАКВИ СА РАЗХОДИТЕ ЗА УЧАСТИЕТО НА МЛАДЕЖИ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА БЮДЖЕТИ?

КОЙ МОЖЕ ДА ФИНАНСИРА ПРОЦЕСА НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ ?

Неправилно е схващането, че участието при формиране на бюджети може да осигури единствено в процеса на вземане на решения относно публичните и особено местните фондове. Както подсказва името му, същността на процеса с участие при формирането на бюджети е, че има определен вид на бюджетиране, направено по начин, включващ участие. Всяка публична институция (местна, регионална, национална, европейска) и частна компания или група частни компании може да реши да оправомощи определена общност да вземе решение за финансово разпределение под формата на участие. Освен това съществува възможност група/общност от физически/отделни лица да създадат набор от финансови ресурси, за които самите те не вземат решения, а вместо това ангажират по-голяма група от хора в процеса на вземане на решения. Единственият важен аспект е, че всеки, който финансира процеса на младежко участие при формиране на бюджети, не може да вземе сам решение за това какво се подкрепя или не се подкрепя от този фонд.

КАКЪВ Е ИДЕАЛНИЯТ ОБЕМ НА ПРОЦЕСА НА МЛАДЕЖКО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА БЮДЖЕТИ?

Няма идеален размер, няма идеална степен, до която младежите да участват в процеса на формиране на бюджети. Управителният орган винаги трябва да обмисля следните въпроси: Колко инициативи трябва да получат подкрепа? Колко големи инициативи трябва да бъдат разглеждани? Като на последния въпрос може най-добре да се отговори чрез горната граница на предвидения бюджет на инициативата.

От гледна точка на вече разпределения бюджет, друг подход също е осъществим. В този случай е необходимо да се разгледа общият бюджет, в сравнение с минималния брой на подкрепени инициативи, но и допълнителните разходи за управлението на целия процес (вж. по-долу). Всички тези аспекти ще определят горния финансов таван (горната финансова граница) за дадена инициатива.

Чрез процеси на младежко участие при формиране на бюджети, извършвани многократно в продължение на няколко години, управляващият орган вече може да знае точната динамика на процеса на местно ниво и да прави промени в сравнение с предишни издания въз основа на собствения си опит.

КАКВИ ДРУГИ АСПЕКТИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ФИНАНСИТЕ ТРЯБВА ДА СЕ ВЗЕМАТ ПРЕДВИД?

Общият бюджет на процеса на младежко участие при формиране на бюджети винаги е по-голям от размера на финансирането, достигащо до инициативите, предложени директно от младите хора. За да се постигнат критичните фактори за успех на процеса на участие при формиране на бюджети, неговият ръководен орган трябва да осигури правилен процес на управление, мониторинг и информираност чрез комуникация относно процеса сред всички ключови участници. Следователно, когато се планира управлението на такъв процес, трябва да се разгледат аспектите на техническите и човешките ресурси, необходими за осъществяването на пълен проектен цикъл.

Следните аспекти трябва да се вземат предвид, когато се представя бюджет за процеса на младежко участие при формиране на бюджети, но не се предполага, че ще бъде представен пълен списък на възникващите разходи:

- разходи от общ характер за човешки ресурси, които управляват процеса на младежкото участие при формиране на бюджети, включително за изготвяне на доклади за донорските организации (публични, частни или подкрепяща общност);
- разходи от общ характер за човешки ресурси относно информация, повишаване на осведомеността и фасилитиране на група или отделни младежи при разработване на идеи;
- разходи от общ характер за човешки ресурси и технически разходи, включително мониторинг на избраните инициативи и подпомагане на отделни лица и групи от млади хора по време на изпълнението;
- разходи от общ характер за комуникация и разпространението на целия проектен цикъл на процеса на младежко участие при формиране на бюджети;
- технически разходи за координиране на процеса (предоставяне на информация и евентуално онлайн управление на целия процес на предлагане и вземане на решения);
- технически разходи за управление при оказване на помощ в процеса на изпълнение на подкрепените инициативи.

ПРЯКО ИЛИ НЕПРЯКО ФИНАНСИРАНЕ ЗА ИНИЦИАТИВИ?

Тази тема може да бъде разгледана чрез различни подходи. Основният въпрос е да се вземе решение за това дали има някаква пряка финансова сделка за осъществяване на инициативите, или такава липсва.

Ако такава сделка съществува, трябва да се вземе предвид правната основа на това как инициатор (отделно/физическо лице или група от хора) може да получи финансиране от източника на финансиране на процеса на младежко участие при формиране на бюджети.

Д. КАКВО ВЪЗДЕЙСТВИЕ
МОЖЕ ДА ОКАЖЕ В
ЕВРОПА ПРОЦЕСЪТ НА
УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИТЕ
ПРИ ФОРМИРАНЕ
НА БЮДЖЕТИ?

В контекста на ценностните предложения изразени в тази Бяла книга, процесът на младежко участие при формиране на бюджети може да предизвика въздействие не само на местно, но и на регионално, национално, европейско и глобално ниво.

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕСТНО НИВО

Съществува широк спектър от мотиви за създаване и прилагане на процеса на участие при формиране на бюджети. Също така съществува и ярък пример за процеса на участие при формиране на бюджети, посветен на младите хора или т. нар. процес на младежко участие при формиране на бюджети. Налице са широкообхватни възможни въздействия в рамките на един град, като например:

- **По-щастливи и по-силни общности:** както е подчертано в гледните точки, свързани с контекста на създаването на тази Бяла книга, ролята на младежта в процеса на градското развитие трябва да се измерва не само чрез икономически характеристики, но и в по-общ смисъл, чрез качеството на живот на неговите граждани. Процесът на младежко участие при формиране на бюджети може да допринесе за общото положително възприемане на града и общността му от факта, че идеите и предложенията на младежите се вземат предвид и освен това, най-добрите идеи, според обществеността като основен орган за вземане на решения по време на процеса, трябва да бъдат реализирани от самите тях.
- **По-силни и самостоятелни младежки общности:** това последствие може да доведе не само до по-силен младежки неправителствен сектор, но и до по-голям брой активни младежи в тяхната общност и по-високо ниво на младежкото участие. Свързаността може да се увеличи и чрез осигуряването на леснодостъпен механизъм, чрез който младежките групи могат да задоволят нуждите си да реализират дейности в собствените си микро общности. Не на последно място, процесът на младежко участие при формиране на бюджети може да окаже влияние и върху предприемаческото отношение на младите хора, което може да повлияе на тяхната откритост към самостоятелна заетост и положителното отношение към създаването на собствен бизнес.
- **Повишено взаимно доверие и признателност между младите граждани и местната власт:** както вече беше доказано от няколко примера в рамките на програмите или допълнителните инициативи на „Европейска младежка столица“, от всеки успешен проект за участие последва значително подобрене във взаимодействието и сътрудничеството на младежта с техните организации и публични органи. Изгражда се доверие, което оказва положително въздействие върху бъдещите инициативи, предложени от младите хора, но също така и върху подходите за сътрудничество при определянето на визии, стратегии и изготвянето на планове за

разширява и консолидира ролята на демокрация на участието като допълнителен инструмент за представителна демокрация на градско равнище. Демокрацията на участието осигурява в реално време инструмент за бърза ангажираност с гражданите и разширява спектъра от участието на гражданите в процеса на вземане на решения. Като резултат от това представителната демокрация също е подсилена, тъй като гражданите осъзнават, че не всички решения за града могат да бъдат взети чрез методи на участие, но е важно да бъдат включени в процеса на вземане на решения при избирането на местни представители. От друга страна, демокрацията на участието допринася за това политическите партии и избраните представители да бъдат по-отговорни по отношение на вземането на решения и ги прави по-отговорни пред обществеността.

- **По-отговорно и прозрачно вземане на решения:** самият процес на младежко участие при формиране на бюджети гарантира повишено внимание на гражданите към други решения, взети от местната власт. Това обаче също е от полза за вземащите решения, които имат възможност да достигнат до обществеността извън предизборните кампании, а в случая на младежко участие в процеса на формиране на бюджети да се доближат особено до младите хора.
- **Повече съвещателна културна и чувство за партньорство и собственост:** правилно решение за активното участие на младежите в процеса на разглеждането и вземането решения от общ характер настъпва чрез чувство за отговорност на високо ниво. Процесът на младежко участие при формиране на бюджети допринася за изграждането на това чувство, защото това, което младежта предлага, е тяхно и могат да усетят, че въпреки това, те допринасят за живота на общността. По този начин „ моето “ става „нашето“, без да губи нито един от тези два компонента. Освен това чрез сътрудничеството между групи от млади хора при обединяването на някои от техните инициативи се предоставя култура на сътрудничество и партньорство и засилено чувство за предоставяне на решения от общ характер. В процеса на обсъждане се формира по-сплотена общност.
- **Устойчиви решения и политики, по-добра осведоменост и одобрение на решения за младежки публични политики:** **urg and sense of partnership and ownership among young people:** Успешно реализираните процеси на младежко участие при формиране на бюджети създават предпоставки за по-високо ниво на интерес от страна на младите хора към други решения и публични политики, касаещи самите тях или дори други важни теми за града. Това предоставя възможност за провокиране на по-широк интерес към публични политики и теми, като в същото време им позволява да участват и в други процеси на вземане на решения, като общия процес на участие при формиране на бюджети и местните, регионалните, националните и европейските избори.
- **Развитие на общността:** макар и този ефект да не бъде постигнат незабавно, представителното развитие на общността може да бъде засилено чрез елемент на сътрудничество, чрез който част

от обществените решения, свързани с града, се делегират на обществеността – гражданите. Ако младите хора усещат, че са част от този процес, че градът също се грижи за тях, те ще имат допълнителен стимул да допринесат за развитието на собствения си град и да останат в него.

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА РЕГИОНАЛНО/ НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ

Младежкото участие в процеса на формиране на бюджети на местно равнище може да окаже въздействие и на регионално, и на национално равнище. В случая на регионално равнище се генерира повече сближаване в процеса на планиране и развиване на стратегии за регионален подем, особено в сферата на възобновяването на градската среда и качеството на живот на гражданите. Освен това процесите на младежко участие при формиране на бюджети могат да се отнасят до конкретни въпроси на метрополната област, където сътрудничеството между основния град и заобикалящите го населени места може да бъде насочено към специфични аспекти като мобилността на младите хора и достъпа им до обществени услуги. Процесът на младежко участие при формирането на бюджети предоставя много уместна карта на нуждите им, които могат да бъдат решени по-ефективно на метрополно или регионално ниво.

Въздействието на процеса на младежко участие при формиране на бюджети на национално ниво може да се установи, особено чрез неговото влияние върху националните политики. Тъй като въпросите на младежта са от компетенциите на отделната нация в Европейския съюз, най-подходящите политики могат да бъдат съставени на това равнище – националното. Въздействието между местното и национално равнище може да се основава на реципрочност, където местният опит предоставя сурови данни и вникване относно активното участие на младите хора, докато националните политики предоставят рамки, насоки и инструменти за създаване, развиване и консолидиране на такива процеси дори в по-голям брой градски населени места.

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ЕВРОПЕЙСКО РАВНИЩЕ

Множество процеси на младежко участие при формиране на бюджети в европейските градове ще допринесат за прилагането на демокрацията на участието като допълнителен инструмент за активното ангажиране на младежта на континентално равнище, като ги убедят, че гласът им действително може да бъде чул по отношение на бъдещето на Европа и че те

могат да осъществяват този процес по активен начин.

Но процесът на младежко участие в процеса на формиране на бюджети може да предизвика нещо повече, особено в нагласите, в начина на мислене на останалите общности, не само сред младите хора.

Доверието в способността на младите хора да формират, да въвеждат нови методи и да променят обществото значително ще бъде засилено. В края на краищата, това може да доведе до промяна в подхода по отношение на страха, по отношение на това, че бъдещото поколение не е в състояние да поеме действията в своите ръце и че по-възрастните поколения трябва да се погрижат за това.

В рамките на Европейския съюз широк спектър от процеси на младежко участие при формиране на бюджети ще предостави много данни и обратна връзка за това как младежите възприемат заобикалящата ги среда, за техните потребности и задължения за подобряване на качеството на живот в европейските градове. Като компактна структура Европейският съюз може да бъде световен лидер в реагирането, адаптирането, подобряването и въвеждане на иновации в политиките, основаващи се на тези потребности и желания, не само в младежкия сектор, но и във всички области, тъй като те обуславят бъдещето на континента.

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ГЛОБАЛНО РАВНИЩЕ

Младежкото участие при формиране на бюджети, реализирано във всички части на света, ще допринесе за по-органично съвместно съществуване на младите хора и техните градове. Процесът на младежко участие при формиране на бюджети създава канали, чрез които в реално време може да се достигне до постоянно променящите им се нужди. Процесът на младежко участие при формиране на бюджети идентифицира два жизненоважни аспекта по отношение на младите хора. Първият аспект има много благоприятно въздействие върху определянето на стратегии и планове за действие не само на местно равнище, но и на глобално равнище, тъй като могат да бъдат съпоставени както специфичните, така и общите аспекти на тези нужди. Вторият аспект обаче дава реалистична представа за това как младите поколения могат да участват активно в социалните иновационни процеси в световен мащаб. Става въпрос за това как глобалното общество гледа на младите хора и какво е отношението на младежите към обществото като цяло.

Не на последно място, глобалното въздействие върху продължителните процеси на младежко участие при формиране на бюджети ще има положително влияние върху формирането на визията за нашето общо бъдеще. Съществуват две възможности: или по-възрастните поколения ще се опитат

Е. СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ И КОНСУЛТАЦИИ

Created in the framework of the project entitled COM'ON Europe, European Platform of Participatory Budgeting for Youth with the support of the Erasmus+ Programme, Key Action 2, Strategic Partnerships for Youth.

Created in the framework of the Network of European Youth Capitals.

Consortium leader:

Grupul PONT (PONT Group), Cluj-Napoca, Romania

Partners:

Citta di Torino, Italy
Fundação Bracara Augusta, Braga, Portugal
Mladinski kulturni center, Maribor, Slovenia
UNESCO Youth Club Thessaloniki, Thessaloniki, Greece
Association "Varna European Youth Capital", Varna, Bulgaria
Camara Municipal de Cascais, Cascais, Portugal

Contributors:

András Farkas, Andrei Popescu, André Dantas, Babis Papaioannou, Carlos Santos, Claudia Fernando, Mauro Capella, Miguel Narciso, Mircho Hristov, Nina Roškar, Oana Almășan, Őrs Szokolay, Réka Kisgyörgy, Sergey Petrov and Željko Milovanovič

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

